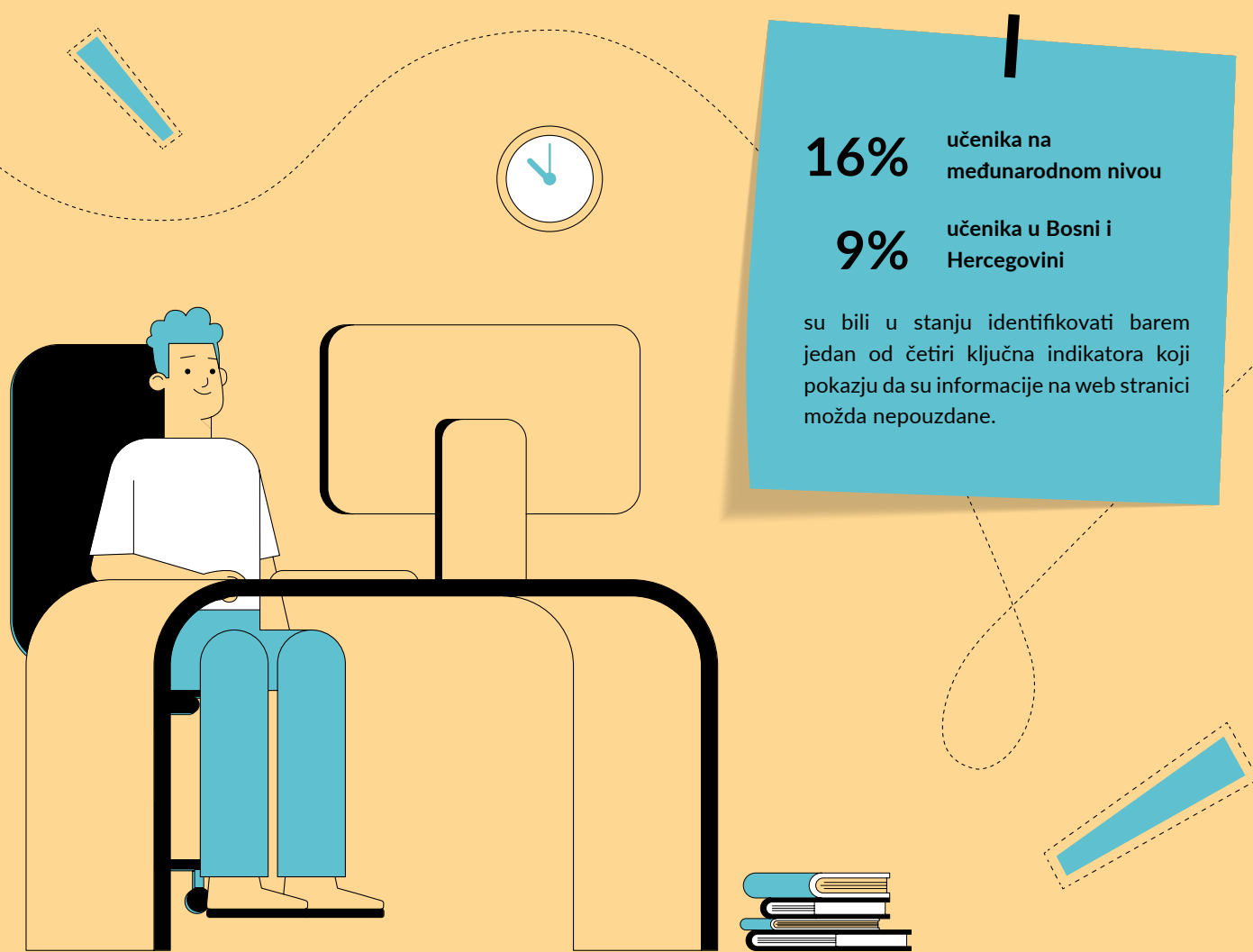

TAČNO ILI NETAČNO?

Strategije za poticanje evaluacije informacija u učionici

U učionicama širom svijeta učenici pronalaze i koriste digitalne informacije sa internet izvora. Međutim, kako učenici mogu naučiti da procijene tačnost, pravičnost i relevantnost informacija kojima pristupaju?

63% nastavnika na međunarodnom nivou izjavilo je da im je potrebno više profesionalnog usavršavanja kako bi pomogli učenicima da procijene pouzdanost izvora informacija na internetu. Ovaj *Teacher Snippet* za nastavnike ističe nalaze iz IEA-ine ICILS (Međunarodnog istraživanja računarske i informacijske pismenosti) 2023 i daje primjere iz učionice koji se mogu koristiti kako bi se pomoglo učenicima da razviju vještine procjene informacija koje su neophodne u njihovom učenju i uspješnom širem uključivanju u njihovim digitalnim svijetovima.

ICILS 2023 zadatak koji ilustruje indikatore koji identifikuju nepouzdanost web stranice

The diagram shows a website layout for 'Oregalife' with four callout boxes highlighting indicators of low reliability:

- 1. Nedostatak citiranih izvora ili potkrepljujućih dokaza**
Primjeri odgovora:
Nije navedeno odakle dolaze informacije.
- 2. Informacija može biti preuveličana/izmišljena kako bi se prodao proizvod**
Primjeri odgovora:
Jasno je da je samo reklama kako biste kupili pilule.
Ovo je prodaja pilula.
- 3. Lack of independent research**
Primjeri odgovora:
Oni rade svoje vlastito istraživanje.
Oni ne koriste druge ljude da provedu istraživanje.
- 4. There is only one anonymous testimonial**
Primjeri odgovora:
Ne zna se ko je napisao svjedočenje.
Postoji svjedočenje samo jednog kupca.

The website layout includes a search bar, a main content area with a product description, a 'Contact us' section, and a testimonial section with four columns: 'Toxins', 'Lungs', 'Testimonial', and 'Research'.

Indikator zadatka: C1H05ZC

Učinite eksplicitnim kriterije koji se mogu koristiti za procjenu pouzdanosti informacija

Učenici često komuniciraju s digitalnim sadržajem, ali koliko često sistemski procjenjuju vjerodostojnost tog sadržaja?

Nastavnici mogu razgovarati o sljedećim pitanjima sa učenicima kada procjenjuju pouzdanost izvora digitalnih informacija. Ovo se može raditi u svim predmetnim područjima i temama sadržaja. Pitanja se mogu grupisati u skladu sa širim kriterijumima:

Tačnost

- Koji su dokazi pruženi u prilog informacijama?
- Da li se može provjeriti autentičnost i tačnost dokaza?
- Postoji li dokaz da je informaciju pregledao urednik ili neki drugi oblik procesa osiguranja kvaliteta?

Struka

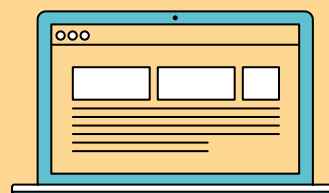
- Koje su kvalifikacije ili akreditivi kreatora informacije?
- Da li je kreator informacije povezan s uglednom organizacijom ili institucijom?

Pristranost

- Da li informacija predstavlja mišljenje kao činjenicu bez potkrepljujućih dokaza?
- Da li informacija, gdje je relevantno, uključuje niz perspektiva ili stajališta?
- Da li je informacija kompletna, ili da li postoji (važna) informacija koja je izostavljena?
- Zašto je informacija data, ko ima koristi od dostupnosti informacije, da li ovo utiče na kredibilnost dostupne informacije?
- Ako su predstavljene reklame, da li su jasno označene kao takve i izdvojene od ostalog sadržaja?

Blagovremenost – za informacije koje moraju biti ažurne

- Koliko je stara informacija?
- Kada je informacija dopunjena ili revidirana?

63% učenika na međunarodnom nivou

47% učenika u Bosni i Hercegovini

izvijestili su da su umjereno ili u velikoj mjeri naučili u školi kako da procijene pouzdanost (vjerodostojnost) informacija na internetu.

68% učenika na međunarodnom nivou

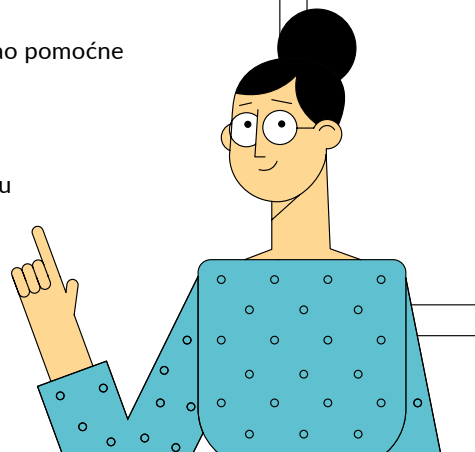
67% učenika u Bosni i Hercegovini

izvijestili su da su umjereno ili u velikoj mjeri naučili izvan škole kako da procijene pouzdanost (vjerodostojnost) informacija na internetu.

Pružite učenicima pristupe za procjenu kvaliteta informacija

Nastavnici mogu aktivno ohrabrivati učenike da poduzimaju mjere za uspostavljanje kredibiliteta online informacija, kao što su:

- ✓ Provjera postojanja i valjanosti izvora i referenci koje su dostavljene kao pomoćne informacije
- ✓ Provjera tačnosti informacija u odnosu na druge izvore
- ✓ Provjera detalja web stranica koje koriste informacije na sajtu kao što su „Više o” ili „Kontaktirajte” kako bi se saznalo više o tome ko ih je kreirao
- ✓ Provjera da li detalji odražavaju ugledne izvore
- ✓ Provjera datuma kada su stranice kreirane i dopunjene
- ✓ Provjera ekspertskih recenzija ili komentara na informaciju

24% učenika na međunarodnom nivou

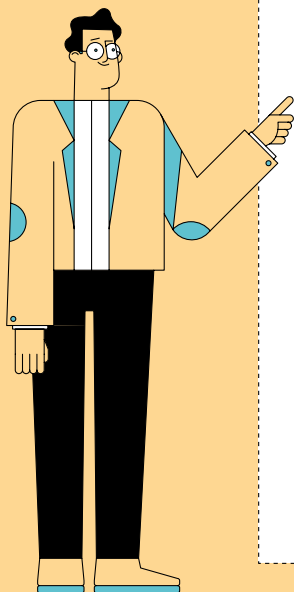
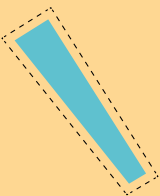
18% učenika u Bosni i Hercegovini

su bili u stanju identifikovati barem jednu stvar koju su mogli uraditi da provjere da li je web stranica bila pouzdan izvor informacija.

4% učenika na međunarodnom nivou

2% učenika u Bosni i Hercegovini

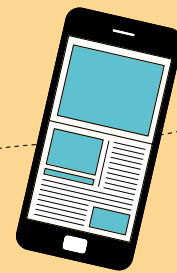
su bili u stanju identifikovati dvije stvari koje su mogli uraditi da provjere da li je web stranica bila pouzdan izvor informacija.

Evaluacija sposobnosti učenika da procijene informacije

Ako učenici rade na zadacima koji uključuju korištenje digitalnih izvora informacija, tada nastavnici mogu uključiti eksplicitne kriterijume ocjenjivanja povezane sa sposobnošću učenika da procijene pouzdanost korištenih izvora informacija. Ti kriterijumi mogu biti povezani sa dokazima koje učenici pružaju vezano za pitanja koja su koristili i/ili za procese u koje su se uključili kako bi procijenili svoje izvore informacija. Uspostavljanje eksplicitnih kriterija na ovaj način demonstrira učenicima važnost procjene digitalnih informacija i relevantnost primjenjivanja ovih vještina kroz sva predmetna područja.

3/4 zemalja izvijestilo je da je procjena pouzdanosti izvora informacija kojima se pristupa putem interneta eksplicitno uključena u nastavni plan i program, te da je povezana sa ciljevima učenja.

VIŠE INFORMACIJA

ICILS prikuplja podatke od učenika upisanih u osmu godinu školovanja (sa prosječnom starosti učenika 13,5 godina ili više) i od nastavnika koji predaju osnovne školske predmete – uključujući predmete vezane za digitalnu pismenost – učenicima osmih razreda. ICILS 2023 je treći ciklus istraživanja, koje je počelo 2013. godine.

Obrazovanje o digitalnoj pismenosti se se predaje kao zaseban predmet, ali i integriše u nastavu i učenje u različitim predmetnim područjima. Iz tog razloga su nastavnici svih predmeta uključeni u istraživanje.

Učenička kritička procjena relevantnosti, tačnosti, vjerodostojnosti i društvenih posljedica digitalnih informacija su osnovne vještine u rastućem digitalnom svijetu. Ove vještine su u centru onoga što se procjenjuje i o čemu se izvještava u ICILS-u.

Ovaj Teacher Snippet temelji se na ICILS 2023 međunarodnom izvještaju, Međunarodna perspektiva o digitalnoj pismenosti: Rezultate iz ICILS 2023 uredio Julian Fraillon.

Sadržaj: Julian Fraillon (IEA)

Prilagođeno i podržano od:

Ovo je prevod engleske verzije koju je objavila IEA. Ovaj prevod je izvršila Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine. Ovaj prevod nije verifikovala IEA. IEA i Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine nisu odgovorne za bilo kakve netačnosti, propuste ili razlike između ovog prevoda i verzije na engleskom jeziku.

Dizajn: Jane Mack (IEA)
Jasmin Schiffer (IEA)

© 2024 Stichting IEA Secretariaat Nederland

